

L E G E

privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. – Prezenta lege reglementează deținerea, portul, folosirea și aplicarea armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare din dotarea Armatei Naționale, operațiunile ce se efectuează cu acestea, aplicarea forței fizice, precum și regimul juridic al transportului, deținerii, portului, folosirii și aplicării armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Art. 2. – (1) Armata Națională este autorizată să dețină armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare pentru dotarea proprie, potrivit statelor de organizare, programelor majore de înzestrare și responsabilităților pe care le are potrivit legii.

(2) Armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare prevăzute la alin. (1) sînt destinate instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, conform legislației în vigoare, avînd caracteristici tehnico-tactice specifice care permit realizarea obiectivelor stabilite, cu respectarea normelor dreptului internațional și a legislației în vigoare.

Art. 3. – Subiecți ai prezentei legi sînt:

- a) cetățenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul militar în cadrul Armatei Naționale;
- b) membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, care intră sub incidența Legii nr. 448/2003 cu privire la statutul forței militare străine în Republica Moldova.

Art. 4. – În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

act ostil – orice acțiune sau folosire și aplicare a forței de către o forță militară/paramilitară străină ori entitate teroristă, îndreptată împotriva Republicii Moldova, a Forțelor Armate ale Republicii Moldova sau a altor persoane ori împotriva proprietății desemnate sau care urmărește deturnarea ori împiedicarea îndeplinirii misiunii militare a Forțelor Armate ale Republicii Moldova. Actul ostil reprezintă de asemenea acțiunea prin care persoanele, grupurile de persoane sau unitățile constituite contribuie în mod direct ori comit cu intenție acte care pot cauza prejudicii majore sau care prezintă un pericol real pentru viața personalului ori pentru patrimoniul Armatei Naționale;

aplicare a armei – executarea tragerii cu o armă convențională în scopul îndeplinirii unei misiuni;

armament convențional (armă convențională) – obiect sau dispozitiv, conceput sau adaptat, prin care un plumb, un glonț ori un alt proiectil sau o substanță nocivă gazoasă, lichidă ori în altă stare, pot fi descărcate cu ajutorul unei presiuni explozive, gazoase sau atmosferice ori prin intermediul unor alți agenți propulsori;

armă albă – obiect sau dispozitiv care poate pune în pericol sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor prin lovire, tăiere, împungere, cum ar fi: baioneta, sabia, spada, floreta, cuțitul, arbaleta și arcul;

consemn – îndatoririle generale și specifice pe care le are personalul aflat în misiune;

dezmembrare – acțiune de descompunere, dezarticulare, dezbinare, destrămare, dezagregare, împărțire, fărâmițare, desfacere în mai multe părți, desființare în urma unei împărțiri a armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare;

dispozitive militare – ansamblu de componente a căror funcționare în comun îndeplinește o funcție într-un sistem tehnic, prin acționarea unui mecanism de inițiere sau percuție, care determină aruncarea unuia ori a mai multor proiectile,

substanțe explozive, aprinse sau luminoase, amestecuri incendiare ori împrăștierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare;

forță – acțiune concretă de constrângere administrativă cu caracter represiv (de stopare); în funcție de modalitatea de realizare a acțiunii, aceasta reprezintă un mijloc violent de influență asupra persoanei care a săvârșit ori care săvârșește fapte prejudiciabile, asupra unui animal ori asupra unui mijloc de transport, în condițiile și în limitele legii;

forță fizică – măsură de constrângere realizată exclusiv prin încordarea mușchilor, a puterii fizice a persoanei, inclusiv prin aplicarea procedurilor speciale de luptă;

forță letală – forță prin a cărei folosire și aplicare este probabil să se cauzeze decesul sau rănirea gravă care poate avea ca urmare decesul unei persoane;

forță minimă – forță strict necesară, ca grad de aplicare, intensitate și durată, pentru îndeplinirea misiunii. Forța minimă poate include forța letală;

intenție ostilă – amenințare iminentă cu folosirea și aplicarea forței din partea unei forțe militare/paramilitare străine, a unei entități teroriste, a unei persoane ori a unor grupuri de persoane împotriva Republicii Moldova, a Forțelor Armate ale Republicii Moldova sau a altor persoane ori a proprietății desemnate, precum și împotriva membrilor forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova. Determinarea intenției ostile se face de către comandantii (șefii), de la orice eșalon, ai forțelor participante la operații în afara teritoriului Republicii Moldova pe baza evaluării faptelor și circumstanțelor cunoscute, precum și a informațiilor avute la dispoziție. În cazul misiunilor executate individual, determinarea intenției ostile se face de către executantul misiunii, pe baza aceluiași elemente;

management al stocurilor de armament și muniții convenționale, de mijloace speciale și dispozitive militare – proceduri și activități aferente operațiilor cu armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare, precum și cele legate de evidența, inventarierea, siguranța, integritatea și securitatea fizică a acestora;

mijloace speciale – obiecte, muniții, echipamente, substanțe chimice, substanțe lacrimogene și colorante, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de stopare forțată a unităților de transport, mijloace de transport, utilaje și tehnică de luptă, animale dresate, folosite pentru apărarea pasivă sau activă, fără efecte cu caracter letal, destinate înfrângerii rezistenței opuse, imobilizării și dezorientării persoanei sau distrugerii obstacolelor;

muniție convențională – parte componentă a armamentului destinată nemijlocit pentru nimicirea forței vii și a tehnicii, distrugerea obiectivelor (fortificațiilor) și îndeplinirea misiunilor speciale (iluminare, fumizare, răspândirea literaturii de agitație);

obiectiv militar – imobile, echipamente, instalații, cum ar fi: cazărmi, tabere sau raioane de dispunere a uneia ori a mai multor unități militare, depozite, gări, porturi, aeroporturi, aerodromuri, poligoane, nave, ambarcațiuni, aeronave, transporturi militare, aflate în gestiune ori încredințate pentru pază și apărare Armatei Naționale. În cazul operațiilor internaționale prevăzute de legislația Republicii Moldova constituie obiectiv militar personalul combatant sau orice bun care, prin natura sa, amplasarea, destinația ori folosirea acestuia, aduce o contribuție efectivă la acțiunea militară și a cărei distrugere, parțială sau totală, capturare ori neutralizare oferă, în condițiile concrete existente, un avantaj militar sigur;

operațiune cu armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare – achiziționare, transport, transfer, depozitare, păstrare, experimentare, prelucrare, modificare, completare, reparare, modernizare, transformare, dezmembrare, utilizare, evaluare, transmitere a dreptului de folosință, comercializare, examinare tehnică periodică, testare, verificare, dezactivare, casare și distrugere a armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare;

persoane desemnate – persoane stabilite prin consemn sau ordin de misiune, pentru a căror protecție este autorizată folosirea și aplicarea forței, inclusiv a celei letale;

proprietăți desemnate – proprietăți pentru a căror protecție se folosește și se aplică forța. Forța letală se folosește și se aplică numai în circumstanțele stabilite prin consemn sau ordin de misiune;

reguli de angajare – instrucțiuni coordonate ce derivă din misiunea sau operația internațională, care autorizează militarii din cadrul Armatei Naționale referitor la timpul și modul în care poate fi aplicată forța pe parcursul misiunii sau operației internaționale. Instrucțiunile reprezintă un mijloc primar prin care comandanții comunică forțelor armate îndrumările legale, politice și militare;

reguli de folosire și aplicare a forței – reglementări pentru Armata Națională în ansamblu, precum și pentru fiecare militar, care definesc circumstanțele, condițiile, nivelul și modalitatea în care pot fi folosite și aplicate în timpul

participării la operații armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare pentru îndeplinirea misiunilor;

utilizare – întrebuințare corespunzătoare a părților componente ale munițiilor convenționale, obținute în urma dezmembrării;

zonă militară restricționată – zonă terestră, aeriană sau fluvială, aflată sub controlul Armatei Naționale, în care accesul și mișcarea personalului și tehnicii care nu aparțin acesteia sînt limitate conform regulilor stabilite de Ministerul Apărării, după consultarea autorităților publice centrale sau locale, după caz.

Capitolul II

DEȚINEREA ȘI PORTUL ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR CONVENȚIONALE, MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR MILITARE DE CĂTRE MILITARIII ARMATEI NAȚIONALE. OPERAȚIUNI CU ARMAMENTUL ȘI MUNIȚIILE CONVENȚIONALE, MIJLOACELE SPECIALE ȘI DISPOZITIVELE MILITARE

Art. 5. – Militarii Armatei Naționale sînt autorizați să dețină, să poarte și să aplice armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare cu care sînt dotați de către unitățile din care fac parte, în vederea instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 6. – (1) Ministerul Apărării, prin structurile specializate, efectuează operațiuni cu armament și muniții convenționale, mijloace speciale și dispozitive militare.

(2) Procedurile de efectuare a operațiunilor prevăzute la alin. (1), cu excepția procedurilor de efectuare a operațiunilor de achiziționare, transmitere a dreptului de folosință și a celor de comercializare a armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare, se stabilesc prin ordin al ministrului apărării.

(3) Procedurile de efectuare a operațiunilor de achiziționare, transmitere a dreptului de folosință și a celor de comercializare a armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 7. – Operațiunile de experimentare, prelucrare, modificare, completare, reparare, modernizare, transformare, dezmembrare, utilizare, dezactivare, casare și distrugere a armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și

dispozitivelor militare sînt organizate de cître Ministerul Apărării în cadrul zonelor desemnate în acest sens.

Art. 8. – Normele specifice privind managementul stocurilor de armament și muniții convenționale, de mijloace speciale și dispozitive militare se reglementează prin ordin al ministrului apărării.

Capitolul III

FOLOSIREA ȘI APLICAREA PE TIMP DE PACE A FORȚEI FIZICE, A ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR CONVENȚIONALE, A MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR MILITARE

Secțiunea 1

Folosirea și aplicarea pentru instruire a armamentului și munițiilor convenționale, a dispozitivelor militare

Art. 9. – (1) Folosirea și aplicarea pentru instruire de cître militarii Armatei Naționale a armamentului convențional și a dispozitivelor militare, cu muniție de luptă, sînt permise doar în bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament, omologate și autorizate în acest scop de Ministerul Apărării.

(2) Folosirea și aplicarea pentru instruire de cître militarii Armatei Naționale a armamentului convențional și a dispozitivelor militare, cu altă muniție decît cea de luptă, sînt permise doar în bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament sau în zonele militare restricționate, stabilite cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale ori al proprietarilor privați.

Art. 10. – (1) Bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere se amplasează, de regulă, pe terenuri aflate în gestiunea Ministerului Apărării. Cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale sau al proprietarilor privați pot fi amenajate poligoane de tragere temporare pe terenurile aflate în gestiunea ori în proprietatea acestora.

(2) Pentru evitarea accidentelor, în proximitatea bazei militare de instruire, centrului de instruire, a poligonului și tirului de tragere se stabilesc zone militare restricționate.

(3) Clasificarea, amenajarea, organizarea, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, omologarea și autorizarea bazelor militare de instruire, centrelor de instruire, a poligoanelor și tirurilor de tragere, precum și condițiile stabilite pentru personalul acestora se reglementează prin ordin al ministrului apărării.

Art. 11. – Cadrele militare în rezervă, precum și alte categorii de personal din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională pot folosi pentru instruire bazele militare de instruire, centrele de instruire, poligoanele și tirurile de tragere aflate în gestiunea Ministerului Apărării, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării sau cu aprobarea acestuia, după caz.

Secțiunea a 2-a

Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor desemnate

Art. 12. – (1) Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor desemnate se organizează și se desfășoară cu efective proprii sau prin alte modalități prevăzute de lege, în funcție de nivelul de securizare necesar și particularitățile obiectivelor.

(2) Prin ordin al ministrului apărării se stabilesc modalitatea de pază a obiectivelor militare și de protecție a persoanelor desemnate, obligațiile și îndatoririle personalului care desfășoară activități specifice, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, precum și documentele care se întocmesc de către comandanții (șefii) obiectivelor militare.

(3) Ordinul ministrului apărării prevăzut la alin. (2) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția informației cu acces limitat.

Art. 13. – (1) Ministerul Apărării, prin structurile specializate, asigură protecția persoanelor desemnate, pe teritoriul Republicii Moldova și în afara acestuia, cu personal propriu sau în cooperare cu organele competente din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.

(2) La solicitarea forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, Ministerul Apărării, cu personalul specializat propriu sau în cooperare cu organele competente din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, asigură paza și protecția acestora, precum și paza facilităților puse la dispoziție, în timpul aflării lor provizorii pe teritoriul Republicii Moldova sau al tranzitării acestuia în legătură cu participarea la activități comune, în condițiile Legii nr. 448/2003 cu privire la statutul forței militare străine în Republica Moldova.

Art. 14. – În cazurile temeinic justificate, pentru executarea pazei și protecției obiectivelor militare și a persoanelor desemnate, Ministerul Apărării stabilește zonele militare restricționate.

Secțiunea a 3-a

Particularitățile și temeiurile aplicării forței fizice și a mijloacelor speciale

Art. 15. – (1) Forța fizică poate fi aplicată în orice situație în care legea permite aplicarea mijloacelor speciale sau a armamentului convențional. Forța fizică, inclusiv procedeele speciale de luptă, se aplică pentru imobilizarea persoanelor turbulente sau agresive ori pentru neutralizarea acțiunilor ilegale. Aplicarea acestora va înceta de îndată ce scopul misiunii se va realiza.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), militarii Armatei Naționale sînt autorizați să rețină, să legitimeze și să predea organelor de drept, de îndată, în cel mult 4 ore, persoanele imobilizate ca urmare a aplicării forței fizice.

Art. 16. – Se interzice aplicarea forței fizice împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția cazurilor în care aceștia atacă, izolat sau în grup, subiecții prezentei legi ori alte persoane, dacă aceste acțiuni nu pot fi curmate pe alte căi și cu mijloace nonviolente.

Art. 17. – Militarii Armatei Naționale aplică mijloacele speciale din dotare, numai pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, în următoarele cazuri:

a) la curmarea tulburărilor în masă și a încălcării în grup a ordinii publice, cînd acestea se produc în apropierea nemijlocită de obiectivele militare sau pe teritoriul unităților militare, al zonelor militare restricționate, iar participanții întreprind acțiuni care împiedică îndeplinirea de către unitățile militare și personalul Armatei Naționale a misiunilor și sarcinilor legale ce le revin sau comit acte care pot cauza prejudicii majore patrimoniului militar al Armatei Naționale ori cînd asupra subiecților legii se exercită acte de violență ce pun în pericol iminent viața și sănătatea lor;

b) pentru oprirea forțată a mijloacelor de transport, în situația prevăzută la art. 21 alin. (3);

c) în orice situație în care se permite, prin prezenta lege, aplicarea armamentului convențional.

Art. 18. – (1) Mijloacele speciale, în cazurile prevăzute la art. 17 lit. a), se aplică numai după a doua somație făcută participanților pentru a se dispersa.

(2) Avertizarea constă în atenționare, prin aplicarea de semnale sonore și/sau luminoase, iar somarea – în atenționare, prin mijloace de amplificare sonoră, a persoanelor aflate în situațiile specificate la art. 17 lit. a) asupra obligației de a se dispersa și de a respecta prevederile legale.

(3) În cazul în care, după avertizare, participanții nu s-au dispersat, aceștia sînt atenționați prin mijloacele de amplificare sonoră, făcîndu-se prima somație: „Atenție, vă rugăm să părăsiți ... , se va folosi forța!”, urmată, după caz, de semnale sonore și/sau luminoase.

(4) În cazul în care, la expirarea timpului acordat pentru dispersare, se constată că prima somație a rămas fără rezultat, se face ultima somație: „Părăsiți... , se va folosi forța!”, urmată, după caz, de semnale sonore și/sau luminoase.

(5) Pentru ca toți participanții să perceapă somațiile, înainte de aplicarea mijloacelor speciale se emite un semnal luminos prin cartușe de semnalizare de culoare roșie, trase în plan vertical, după care efectivul obiectivului militar aplică îndată mijloacele speciale active și auxiliare pentru dispersarea mulțimii și reținerea participanților.

(6) Somarea nu este necesară în cazul în care asupra subiecților legii se exercită acte de violență ce pun în pericol iminent viața și sănătatea lor.

(7) Aplicarea mijloacelor speciale, de regulă, este documentată prin înregistrări video, efectuate de către autoritatea abilitată cu dreptul de aplicare a mijloacelor speciale.

Art. 19. – (1) Militarii Armatei Naționale aplică mijloacele speciale din dotare în cazurile prevăzute la art. 17 atunci cînd aplicarea forței fizice nu este posibilă.

(2) Militarii Armatei Naționale aplică mijloacele speciale, în mod gradual conform principiului proporționalității, numai după ce evaluează circumstanțele din care să rezulte extrema necesitate de aplicare a mijloacelor speciale și somează persoanele împotriva cărora pot fi aplicate acestea, în conformitate cu prevederile art. 18. Aplicarea mijloacelor speciale nu va depăși necesitățile reale pentru imobilizarea persoanelor turbulente sau agresive ori pentru neutralizarea acțiunilor ilegale și va înceta de îndată ce scopul misiunii se va realiza.

(3) În cazurile prevăzute la art. 17, militarii Armatei Naționale sînt autorizați să rețină, să legitimeze și să predea organelor de drept, de îndată, în cel mult 4 ore, persoanele imobilizate ca urmare a aplicării mijloacelor speciale.

Art. 20. – (1) Se interzic:

a) aplicarea mijloacelor speciale împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția cazurilor în care aceștia atacă, izolat sau în grup, subiecții prezentei legi ori alte persoane, opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă aceste acțiuni nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) aplicarea mijloacelor speciale în clădirile și în încăperile în care se produc sau se păstrează substanțe ușor inflamabile, toxice sau explozive ori substanțe care, intrând în contact cu componentele mijloacelor speciale, generează un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

c) aplicarea împotriva persoanelor a dispozitivelor explozive destinate deschiderii încăperilor, spargerii ușilor sau a pereților;

d) aplicarea tunurilor de apă la temperaturi mai joase de zero grade;

e) aplicarea dispozitivelor destinate stopării forțate a transportului auto pentru oprirea forțată a transportului public în timpul transportării pasagerilor pe poduri, pe treceri la nivel cu calea ferată, pe estacade, în tuneluri și pe porțiuni de drum cu pante abrupte;

f) aplicarea cartușelor cu gloanțe de cauciuc sau de plastic, a mijloacelor cu efect iritant sau lacrimogen cu încălcarea restricțiilor și caracteristicilor tehnice prescrise acestora.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), excepție fac mijloacele de protecție a militarilor Armatei Naționale, de amplificare a vocii și cătușele.

Secțiunea a 4-a

Particularitățile și temeiurile aplicării armamentului și munițiilor convenționale

Art. 21. – (1) Militarii Armatei Naționale aplică armamentul convențional din dotare, numai pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, în următoarele cazuri:

a) pentru autoapărare, pentru apărarea subiecților legii și a persoanelor civile contra unor atacuri ce prezintă un pericol iminent pentru viața sau sănătatea lor, în cazul în care prin alte metode este imposibil de a-i apăra;

b) pentru respingerea unui atac în grup sau a unui atac armat asupra persoanelor desemnate, obiectivelor de stat și militare aflate sub pază, asupra locurilor de dispunere a unităților și subunităților militare (clădirilor, încăperilor și a altor obiecte), precum și asupra coloanelor auto, mijloacelor de transport izolate și gărzilor, în cazul în care apărarea lor prin alte metode este imposibilă;

c) împotriva persoanelor care încearcă să pătrundă în mod ilegal în obiectivele militare ori în zonele militare restricționate, a căror delimitare este adusă la cunoștința publicului;

d) împotriva persoanelor care încearcă să iasă în mod ilegal din obiectivele militare ori din zonele militare restricționate, a căror delimitare este adusă la cunoștința publicului;

e) pentru reținerea persoanelor care, după săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, opun rezistență armată, încearcă să fugă și care ripostează ori încearcă să riposteze cu arme sau alte obiecte care pot pune în pericol viața și sănătatea oamenilor, precum și pentru reținerea persoanelor înarmate care refuză să se supună cerinței legale de a depune arma, în cazul în care este imposibilă înfrângerea rezistenței sau reținerea acestora pe alte căi și cu alte mijloace;

f) în caz de atentat la securitatea personală sau pentru prevenirea capturării prin violență a armamentului și a tehnicii militare, a mijloacelor de comunicații speciale, a mijloacelor de apărare pasivă ori activă, a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat sau a oricărei alte proprietăți importante în asigurarea securității naționale și a secretului de stat, precum și pentru recuperarea acestora, în cazul în care apărarea sau recuperarea lor prin alte metode este imposibilă;

g) în caz de atac prin surprindere, în stare de legitimă apărare sau de extremă necesitate;

h) pentru eliberarea ostajilor, a persoanelor răpite sau deținute ilegal și pentru neutralizarea persoanelor care comit un act terorist;

i) pentru împiedicarea evadării de sub escortă sau evadării persoanelor aflate în stare legală de deținere ori reținere;

j) pentru împiedicarea evadării de sub escortă sau evadării persoanelor aflate în stare legală de deținere ori reținere, care comit aceste acțiuni folosind arma sau mijloacele de transport, precum și în cazul evadării acestora din mijloacele de transport în timpul deplasării lor;

k) în caz de atac cu folosirea tehnicii de luptă, a mijloacelor de transport, a aparatelor de zbor sau a navelor fluviale;

l) împotriva aparatelor de zbor fără pilot care survolează obiectivele militare și zonele militare restricționate;

m) pentru neutralizarea animalelor care pun în pericol viața și sănătatea subiecților legii sau a altor persoane;

n) în executarea intervenției antiteroriste, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau hotărârii Parlamentului.

(2) Comandantul (șeful) are dreptul să aplice arma personal sau să ordone aplicarea ei pentru restabilirea disciplinei și ordinii în cazul nesupunerii deschise a unui subordonat, când acțiunile acestuia sînt orientate evident spre trădare de Patrie sau spre zădărnicierea realizării unei misiuni în condiții de luptă.

(3) Dacă, în cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), persoanele împotriva cărora se poate aplica armamentul folosesc mijloace de transport, militarii Armatei Naționale pot aplica armamentul din dotare și împotriva acestor mijloace de transport.

(4) Pentru eliberarea ostaticilor și neutralizarea persoanelor care comit un act terorist, militarii Armatei Naționale pot aplica arme albe, cu excepția celor care pot cauza urmări excesiv de grave sau pot servi drept sursă de risc nejustificat.

(5) Pentru nimicirea obiectelor explozive rămase după conflictele armate, depistate pe teritoriul Republicii Moldova, militarii Armatei Naționale sînt autorizați să folosească muniții convenționale.

Art. 22. – (1) Armamentul convențional se aplică numai după executarea somației. Inițial se efectuează somația: „Stai!...”, urmînd denumirea autorității pe care o reprezintă militarul. În caz de nesupunere, se somează din nou prin cuvintele: „Stai că trag!”. Dacă persoana somată nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în plan vertical. În încăperi, somarea prin efectuarea de împușcături nu se permite.

(2) În cazul în care persoana avertizată nu se supune somației executate în conformitate cu alin. (1), împotriva ei poate fi aplicată arma convențională.

(3) În cazurile prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. c), arma convențională se aplică numai după ce s-a repetat de trei ori, la intervale de timp suficiente pentru curmarea acțiunii ilegale, somația: „Părăsiți..., vom aplica arma de foc!”

(4) În cazurile prevăzute la art. 21 alin. (3), somația se face prin tragerea focului de armă în plan vertical, apoi, în scopul imobilizării mijlocului de transport, se trage în componentele ce asigură deplasarea acestuia.

(5) Armamentul convențional poate fi aplicat fără somație doar în cazurile prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. g), h), j), k), l) și m).

Art. 23. – (1) Militarii Armatei Naționale pot aplica armamentul convențional din dotare în cazurile prevăzute la art. 21 alin. (1), folosind forța minimă, cu respectarea principiilor legalității, proporționalității, gradualității, limitării folosirii și nonsurprinderii, așa cum acestea sînt implementate prin consemn sau ordin de misiune.

(2) Militarii Armatei Naționale aplică armamentul convențional numai după ce evaluează circumstanțele din care să rezulte o extremă necesitate, atunci cînd folosirea doar a forței fizice și/sau a mijloacelor speciale nu este posibilă.

Art. 24. – (1) Aplicarea armamentului convențional, în condițiile și cazurile prevăzute în prezentul capitol, se face în așa fel încât să ducă la imobilizarea acelorora împotriva cărora se folosește arma, trăgându-se, pe cât e posibil, la picioare pentru a evita cauzarea morții acestora.

(2) Dacă aplicarea armei convenționale și-a atins scopul prevăzut la alin. (1), se încetează de îndată executarea tragerii.

(3) Persoanelor rănite trebuie să li se acorde, de îndată ce misiunea permite, primul ajutor și îngrijiri medicale.

(4) În cazurile prevăzute la art. 21 alin. (1), militarii Armatei Naționale sînt autorizați să rețină, să legitimeze și să predea organelor de drept, de îndată, în cel mult 4 ore, persoanele imobilizate ca urmare a executării somațiilor sau a aplicării armei convenționale.

Art. 25. – Se interzice aplicarea armamentului convențional:

a) împotriva minorilor, în cazul în care vârsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de dizabilitate, cu excepția cazurilor în care aceștia atacă, în grup sau cu aplicarea armelor, subiecții prezentei legi ori alte persoane, opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă aceste acțiuni nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) în situațiile în care s-ar pune în pericol viața altor persoane ori s-ar viola teritoriul, spațiul aerian sau apele naționale ale unui stat vecin.

Art. 26. – Personalul din cadrul Forțelor Aeriene ale Armatei Naționale poate aplica mijloacele aeriene și terestre de apărare aeriană împotriva aparatelor de zbor în condițiile prevăzute de legislația în vigoare și de prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 27. – (1) Militarii Armatei Naționale nu poartă răspundere pentru dauna morală, materială și fizică, cauzată delincventului în legătură cu aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armamentului convențional, dacă ei au acționat în strictă conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Depășirea de către militarii Armatei Naționale a atribuțiilor privind aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armamentului convențional atrage, după caz, răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

(3) Comandanții (șefii) militarilor Armatei Naționale poartă răspundere disciplinară, civilă sau penală, după caz, dacă au cunoscut, cunosc sau trebuiau să

cunoască despre cazurile de aplicare ilegală de către subalterni a forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armamentului convențional, dar nu au întreprins măsuri pentru prevenirea, suprimarea sau denunțarea cazurilor respective.

Art. 28. – (1) Militarul care a aplicat forța fizică, mijloacele speciale sau arma convențională este obligat să anunțe, de îndată, această situație pe cale ierarhică.

(2) Dacă, în urma aplicării forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armei convenționale, s-a produs moartea sau vătămarea unei persoane, comandantul (șeful) obiectivului militar în care s-a produs incidentul este obligat să anunțe, de îndată, organele procuraturii.

Secțiunea a 5-a

Folosirea și aplicarea armamentului și munițiilor convenționale, a mijloacelor speciale și dispozitivelor militare de către personalul Ministerului Apărării participant la operații internaționale în afara teritoriului Republicii Moldova

Art. 29. – În cadrul operațiilor internaționale în afara teritoriului Republicii Moldova, armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare se folosesc și se aplică în conformitate cu legislația în vigoare, normele specifice prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, mandatele încredințate de organismele internaționale și regulile de angajare autorizate, cu respectarea restricțiilor/limitărilor naționale.

Art. 30. – (1) Regulile de angajare pentru operațiile internaționale desfășurate în afara Republicii Moldova, la care participă militarii Armatei Naționale, sînt transmise Ministerului Apărării de către comandantul sau comandamentul care deține comanda operațională ori, după caz, controlul operațional al acestor operații.

(2) Regulile de angajare se analizează de către Ministerul Apărării în vederea stabilirii deplinei conformități cu legislația în vigoare, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cutumele internaționale.

(3) În situația în care regulile de angajare, transmise de către comandantul sau comandamentul care deține comanda operațională ori, după caz, controlul operațional al operațiilor, conțin dispoziții contrare prevederilor alin. (2), Ministerul Apărării este în drept să limiteze sau să restricționeze folosirea și aplicarea forței de către militarii săi participanți la operații, formulînd rezerve scrise către emitentul regulilor de angajare.

Art. 31. – Regulile de angajare primite potrivit prevederilor art. 30 alin. (1), cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 30 alin. (2) și cu amendamentele și limitările naționale, sînt obligatorii pentru militarii Armatei Naționale participante la operațiile internaționale, fără să limiteze inițiativa dreptului inerent la legitima apărare sau autoapărare, după caz, al individului ori al unității/subunității.

Art. 32. – După parcurgerea etapelor prevăzute la art. 30, în situația în care Republica Moldova acționează ca autoritate militară ce are sub control operațional unități, subunități sau personal al forțelor militare străine, regulile de angajare și eventualele rezerve se transmit autorităților militare străine cărora le aparțin forțele din subordinea operațională.

Art. 33. – (1) Forța se folosește și se aplică, în conformitate cu mandatele încredințate de organisme internaționale, în următoarele situații:

a) pentru autoapărare, apărarea forțelor proprii, apărarea altor membri ai personalului internațional împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile;

b) pentru a opune rezistență la tentativele de răpire sau reținere proprie ori a altor membri ai personalului internațional;

c) pentru a proteja zonele sau proprietățile desemnate, instalațiile-cheie împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile;

d) pentru a apăra orice persoană civilă care se află în necesitate de protecție împotriva unui act ostil sau a unei intenții ostile, atunci cînd autoritățile locale nu sînt în măsură să acorde asistență imediată;

e) pentru prevenirea evadării oricărei persoane reținute, în așteptarea înmînării acesteia autorităților civile corespunzătoare;

f) împotriva persoanelor sau grupurilor de persoane care limitează sau intenționează să limiteze libertatea de circulație;

g) pentru detenția persoanelor sau grupurilor de persoane care comit sau intenționează să comită acte ostile împotriva forțelor proprii ori a altor membri ai personalului internațional;

h) pentru detenția persoanelor sau grupurilor de persoane care comit sau intenționează să comită acte ostile împotriva zonelor sau proprietăților desemnate, a instalațiilor-cheie;

i) pentru efectuarea perchezițiilor corporale, inclusiv ale persoanelor reținute, pentru depistarea armelor, munițiilor și explozivelor;

j) pentru dezarmarea persoanelor, dacă această acțiune este autorizată de către autoritățile militare ale organismelor internaționale.

(2) Prin excepție de la prevederile secțiunii a 4-a, armamentul convențional se aplică în teatrul de operații conform regulilor de angajare stabilite pentru operație și potrivit precizărilor emise de Ministerul Apărării, prevăzute la art. 30.

Art. 34. – Militarii Armatei Naționale participanți la operații în afara teritoriului Republicii Moldova sînt exonerati de rîspundere pentru aplicarea forței atunci cînd au acționat în cadrul mandatului aprobat, potrivit regulilor de angajare.

Capitolul IV

FOLOSIREA ȘI APLICAREA ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR CONVENȚIONALE, A MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR MILITARE DE CĂTRE MILITARIII ARMATEI NAȚIONALE PE TIMPUL STĂRII DE URGENȚĂ, DE ASEDIU SAU DE RĂZBOI

Art. 35. – Pe timpul stării de urgență, de asediu sau de război, pentru exercitarea competențelor prevăzute prin decretul Președintelui Republicii Moldova de instituire a acestor stări ori prin hotărîrea Parlamentului de declarare a acestora, Ministerul Apărării stabilește reguli de folosire și aplicare a forței în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și legislația care reglementează regimul acestor stări.

Art. 36. – Pe timpul desfășurării unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, atunci cînd nu este instituită una dintre stările prevăzute la art. 35, Ministerul Apărării stabilește reguli de folosire și aplicare a forței în conformitate cu legislația Republicii Moldova și, după caz, cu înțelegerea tehnică încheiate cu alte armate, în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 37. – Aspectele procedurale referitoare la aplicarea prevederilor art. 30–32, 35 și 36 se stabilesc prin ordin al ministrului apărării.

Capitolul V

REGIMUL JURIDIC AL ARMAMENTULUI ȘI MUNIȚIILOR CONVENȚIONALE, AL MIJLOACELOR SPECIALE ȘI DISPOZITIVELOR MILITARE DEȚINUTE DE MEMBRII FORȚELOR MILITARE STRĂINE AFLATE LEGAL PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

Art. 38. – (1) Membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova pot transporta, deține, purta, folosi și aplica pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile legii, armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare cu care sînt dotați de către unitățile lor.

(2) Armamentul și munițiile convenționale, mijloacele speciale și dispozitivele militare cu care sînt dotați de către unitățile lor membrii forțelor militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova se folosesc și se aplică în condițiile tratatelor internaționale și înțelegerilor tehnice, cu respectarea legislației Republicii Moldova, cu excepția cazurilor în care statul trimițător are reguli mai restrictive referitoare la folosirea și aplicarea armelor.

Art. 39. – Tranzitul de armament și muniții convenționale, de mijloace speciale și dispozitive militare cu care sînt dotate forțele militare străine de către unitățile lor, precum și tranzitul de tehnică militară pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează în condițiile prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și ale prevederilor legislației Republicii Moldova.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE

Art. 40. – (1) Guvernul, în termen de 6 luni:

- va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- va aduce actele sale normative în corespundere cu prezenta lege.

(2) Pînă la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, actele normative se vor aplica în măsura în care nu contravin acesteia.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ANDRIAN CANDU

**Chișinău, 14 iulie 2017.
Nr. 147.**